

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész évre 10 L. — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Égy hónapra 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Kis hirdetés soronként 5 kr. Nagyobb terjedelmű a 10 szavazatig
szó szerint jutányos aron vetetnek föl. Bélyeg díj mel-
den külön beutazást 30 kr.

Bucusi ünnepély

— a kir. ítélő táblán. —

Debreczen okt. 18.

A kir. ítélő tábla elnökének nyugalomba vonulása napján — Okt. 15. — atyujtott disztribumon a leáldozó nap rajzajomata is diszeskedik.

Nem lehet kétségünk a felől, mit akar ez a kép jelenteni. Bizonyára Melt. Puky Gyula Urnak, mint kir. táblai elnöknek azon érdemét, amivel napként fenyeskedve, fontos hivatal köréből lelke világosságával úgy arasztotta el e magas bírói tesületet, szive nemes erkölcsi érzéséből úgy hatotta azt át, hogy az ország egyenrangú táblai közt, az első szinten állva, megérdemelt tiszteletben részesül.

Ez a nap, nyugalomba vonulásával leáldozott. Hisszük, hogy mas erdemes bírói tehetségben újra kél. De jól esik lelkünknek szemlélni, hogy a kir. ítélő tábla elnökének magas állomásáról leszállása alkalmával, az erdem elismerését oly meghatóan fejezte ki az igazgatasa alatt ádott szaktesület.

A bucsu-ünnepélyen elmondott beszédek közöjük most egész terjedelmükben, azon tudattal, hogy az eltavozott kir. ítélő táblai elnök iranti tisztelő elismerésben a »Debreczen« olvasó közönsége a kir. ítélő tábla egész személyzetével és velünk is, egy szívet és lélekkel osztozik.

Bizáki Puky Gyula bucsuja.

Tekintetes kir. ítélőtábla!

Ő császári és apostoli kir. Felsége a mult szeptember hó 25-én kelt legfelsőbb elhatározásával aláztatos kérelmemre legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy az igazságügyi szolgálat terén töltött éveim hosszú sora után nyugalomba vonulhassak.

Elfoglalom tehát e helyet, még egyszer és utóljára, hogy önöknek, tisztelt bírótársaim, bucsut mondhaszak. Nehéz, nagyon nehéz, e szót kiejjenem, nekem a ki férfi korom egész idejét ugyszólván a bírói székben töltöttem, nehéz nekem, a ki e kir. ítélőtáblának bölcsőjénél állottam, és aki kísértem 7 éven keresztül és örököttem utai felett. Nehéz e kedves körből és e hajlékból, e falak közüli távoznom, nekem, a ki e perczenben úgy érzem magamat, mint a kit végzete egy barátilag kedves családi körből és az ön alkotta hajlékból ragad ki.

De bármily sima legyen is a tenger tükre, ha az utas hajóra száll, még sem kerülheti ki a szirteket, ha a természet magas hatalmának ellenkező szelei ragadják meg a hajót. És a midőn az én hajóm is, tisztelt bírótársaim, most letűnik örökre az igazságügy teréről, az igazságszolgáltatás hullámai között, mégis megmentettem valamit annak — roncsaiból, a mi örök fenyegetyel fogja elborítani lelkemet, azt a mi legdrágább marad nekem: az Önök kö-

rében töltött szép és boldog napoknak örökre feledhetlen emlékét és azt a büszkeséget, hogy ennek a kir. ítélőtáblának lehettem Elnöke.

Itt küzdöttünk zajtalan munkával együtt, vállvetve jó és rossz napokban egyaránt, itt vettünk részt abban a nemes versenyben, a melyet ennek a kir. ítélőtáblának egész személyzete buzgalommal és odaadással megfutott. És nekem meg kellett kettőznetni lépéseimet, hogy lépést tudjak tartani a verseny társakkal.

De most midőn erőmet hanyatlani érzem, azt hiszem, hogy kötelességet teljesítek, kötelességet különösen ezen kir. ítélőtábla iránt, midőn kilépek a versenyzők sorából és átengedem helyemet oly utódnak, a ki az önök nemes versenyében Önökkel lépést tartani nálam képebb és hivataltabb.

Köszönettel, sok köszönettel tartozom Önöknek, tisztelt bírótársaim, köszönettel különösen azért a szives támogatásért, a melyet engem elnöki működéseim alatt megengedni kegyesek voltak. Köszönettel a személyem iránt tanúsított barátságért, ragaszkodásért, köszönettel azért a nemes példaadásért, a melyet elem állítottak buzgalom, szorgalmuk, igyekezetük által és a melyből működéseimhez mindenkor erőt merítettem.

Köszönettel tartozom különösen Méltóságodnak azért, hogy hosszas távollétem alatt annyi odaadással, annyi önmegtartózással helyettesíteni szives volt.

Haladjanak önök tisztelt bírótársaim továbbra is ezen az uton, dus siker kísérje működésüket, méltó jutalom buzgalomukat és az ég áldása munkásságukat. Éljenek boldogul nemcsak itt, működésük színterén, hanem hoon, kedves övéik, szeretett családjuk körében is. Táplálják lelkükben továbbra is a testületi közszellemet, az egymás iránt való barátságot, a barátságunk, egyetértésnek és a kollegiálisnak nemes érzelmeit. Hassa át lelküket mindvégig a hazafiságnak az az érzete, a mely lépteiket mindenkor kísérte.

Isten Önökkel! Tartsanak meg engem szeretetükben és kedves barátságukban!

Bessenyei Széll Farkas beszéde.

Méltóságos Elnök Ur!

Köteles alattvalói hódolattal fogadjuk Ö Császári és Apostoli Királyi Felségének ama legfelsőbb elhatározását, melylyel legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Méltóságod az igazságügy szolgálatában töltött hosszú évek sora — és maradandó becsü munkásság után nyugalomba vonulhasson.

És meg kell hajolnunk Méltóságodnak azon szilárd elhatározása előtt is, melynek következménye im! leverő valóságban áll előttünk.

Ha volt valaha közpályámon a köeieségjeljesítés nehez, őszintén megvalom, most a bucsu szomorú pillanatában súlyosodik teljes erejével szívemre az. És ez nagyon természetes! Hosszu hét évi együttműködésnek minden napja szorosabbá, bensőbbé fűzte annak a viszonynak köteleket, amely részemről a legőszintebb tisztelet és igazi szeretet szalaiból fonódott.

Lelkem mélyéből meg vagyok győződve: nem a véletlen volt az, de az Isteni Gondviselés egyik bölcs intézkedése, hogy a bírói szervezet változásakor felséges Urunk, Királyunk Méltóságodat állította a debreczeni kir. ítélőtábla élére. Méltóságod bölcs, tapintatos, igazságos vezetése alatt könnyebben küzdhetünk meg a kezdet valóban súlyos nehézségeivel. Példaadása, munkássága, lankadatlan tettereje őstönzött mindnyájunkat arra, hogy amennyiben tehetségünk engedte, méltókká lenni igyekeztünk a mi bölcs vezérünkhöz.

Megnyugtató önérzettel tehetünk vallomást a bucsu jelen fájdalmas percében, hogy amit elernünk, kivívnuuk sikerült, azt, legnagyobb részben, Méltóságod győzedelmének tekintjük; mert hiában a legvitezebb hadsereg, ha nincs annak langlelkű hadvezére: mindig kétes, legalább is esetleges a diadal. Vezérünk lelkesültsége kölcsönözte nekünk is a lelkesültség ihletét.

Eppen ezért valósággal sújtó csapás reánk nézve Méltóságod távozas, mert mi Méltóságodban nemcsak a tantoríthatatlan igazságszerető, a törhetetlen kötelességérző, a szigorú, de mindenkor méltányos és nyájas vezert, hanem egyúttal a magyar igazságszolgáltatás egyik vezeresillagát, a magyar jogtudomány egyik világító faklyáját és hazai igazságügyünk újabb fejlődésének egyik uttörőjét lájuk visszavonni.

Méltóságod hű leteteményese, lelkiismeretes és sikerekben szerencses végrehajtója volt azoknak a nagy eszméknek, melyek a magyar igazságügy nagy reformerének mely elméjében megfogamzottak és a halas utókor, az újabb jogász nemzedék Méltóságod nevet mindenha azok között fogja említeni, kik a magyar igazságügy üdvös fejlődésének irányát megszabtak.

Mert hisz Méltóságod volt az, aki itt, a magyarság szíveben a modern igazságügyi intézményeket szervezte.

Miként a bölcs, ábrándozás nélkül foglalta el Méltóságod azt a magas állást, melyre elhivatott.

Lehetetlenségre nem pazarolta legnemesebb erőit lelkének; nehéz pályáján férfias türelemmel, lankadatlan buzgósággal, lépésről lépésre ment előre abban az irányban, melyet az »e s z m é n y« elérhetésére éles ítélőtehetsége, józan okossága, tiszta meggyőződése célravezetőnek tartott. Nem vadászott ragyogó sikert, meglepő eredményeket, nem látni, hanem lenni óhajtott, nem csillogni, hanem használni kívánt Jusitia által szeretett hazánknak; gyomlált, épített és plántált, jól tudvan Méltóságod, hogy Méltóságod a »munka és törekvés«, az áldás és előmenetel pedig A tol van, kinek ujjai a halandó világ dolgait intézik.

Azt, hogy méltóságodnak az igazságszolgáltatás széles mezején va...

lása és plántálása után milyen növények hajtottak s ezek a plánták termettek-e és milyen gyümölcsöket? nem mi vagyunk hivatva elbírálni, kik méltóságod munkatársai valánk, hirdeti azt az országos közvélemény, tanúsítja főleg s mindennél fenyesebben az a legmagasabb királyi kitüntetés, melyben Méltóságod csak az imént részesült s melynek fénye erre a királyi ítélőtablára is sugárt hint.

A mennyire érzi e királyi ítélőtablának mindegyik tagja ennek a sugárnak melegét, épp úgy érzi azt a sujtó tajdalmat is, mely éri a debreczeni királyi ítélőtablat és annak minden tagját az által, hogy Méltóságodat veszítjük el.

Nemcsak tiszteletünk, ragaszkodásunk, nagyrabecsülésünk, szeretetünk: halank kíséri Méltóságodat nyugalmába, m dón a vezéri palczát oly dicsőséggel megharczott harc után önként teszi le erős kezeiből.

Nemes szívének edes jutalma lesz, ha érdemekben gazdag múltjára visszatekint s láthatja jól végzett munkája érett gyümölcsseit láthatja s érezheti, hogy mindazok, kikkel együtt faradozott: nevét, elveit, magasztos példaadását szívük mélyébe vésik, s ott, hol közügyünkert, hazánk javára tenni, áldozni kell, továbbra is a Méltóságod által meggyújtott szövetnek fényénél vivják a csatát. Így bar — fájdalom — nem lesz is Méltóságod tényleg elnökünk, de mindvégig vezérünk marad: mert neve, mint alapvetője, a debr. kir. ítélőtabla történetével azonosul s attól elválhatlan örökre.

S ha majd távol tőlünk emlékezetében föl-föl merül az együtt eltöltött hosszú idő egy-egy mozzanata s vissza-vissza gondol azokra, kik oldala mellett, zászlója alatt küzdeni szerencsések valánk, lapozza át ez albumot; annak mindegyik képe elevenedjék meg lelki szemei előtt. Egy-egy sugar legyen az a multból, egy-egy sugar, mely arról tesz tanubizonyoságot, hogy Méltóságodat mindannyian áldás kívánatok közt bocsátjuk el s lélekben mindenkor magunknak tartjuk. Isten vezérelje utain Méltóságodat!

IFJU KOROMBAN.

A végzetnek csalfa szavát
Elhittem én is egykoron;
Kijöttem a lét zajába
Ott hagyva csendes otthonom.

Hiszen ott még gyermek szívem
Nem ismert semmi földi bajt,
S azt hittem, hogy almaimat
Kint a való betölti majd.

Csalatkoztam A c-alfa sors
Éden helyett csatakba vitt,
Hcl vad düvel ostromolja
Gyermek szívem szép álmait.

Szeretné a jelent, multat
Fellázítani ellenem,
S attaposni vad mamorral
Letarolt sivar lelkemen . . .

Pedig hie e küzdelem.
Most bár megszakgat ostora:
Azt a megálmódott jövőt
Nem adom fel soha, soha!

Az arczkép.

A Debreczen-i tárczája.

Irtá: Francois de Nion.

Jacques rövid levélben adta értésemre, hogy megházasodott. És levelemnek minden sora tele volt boldogsággal, rajongással és a kielégített szerelem egész erűltsegevel.

Márésről azonban egy uri ember, ki ugyanabban a városkában lakott, a hova Jacques az esküvő után költözött, azt mondta nekem, mikor egyszer találkoztam vele:

Bizáki Puky Gyula másodizbeni beszéde.

Méltóságos Puky Gyula urnak az arczképeibum átnyujtása után mondott beszéde.

Lehetetlen, Méltóságos Uram és tisztelt birótársaim, hogy meg egy pár szót ne szóljak ezekhez a szívből jött és szívhez tált szavakhoz.

Méltóságod elhalmozott engem annyi dicsérettel, annyi szeppelel, jóval és felemlítette azt is, hogy az a siker, melyet a debreczeni kir. ítélőtabla elért, első sorban nekem köszönhető.

Hiszen ha tettem valami hasznosat, a melyért felséges Urunk engem érdemetlent, kitüntetésre méltatott, azt is ennek a kir. ítélőtablának, önöknek köszönhetem. Önöket illeti a halam, tisztelt hirótársaim, mert hiszen ugyan mit tehettem volna én egy magam, ha nem állanak Önök oldalam mellett, nem gyamolítanak.

Önök azok, akik a sikert kivívták és azért nagy örömmre szolgál elismerni azt, hogy az a kiüntetés nem engem, hanem ezt a kir. ítélőtablat, ennek személyzetet illeti.

Most pedig, a midőn elhagyom e helyet, most már engedjétek meg ti barátaim, hogy a barát szólnon hozzátok.

Oly kedves az a szó, melyet most ajkaimon kiejtettem! Hiszen megszakadt köztünk most már a hivatalos kötelek, de ne szakadjon meg az, a mi ennél édesebb marad nekem: a barátság köteleke. Látom, hogy ti is ezen a véleményen vagytok, mikor engem egy ilyen igazán nem várt meglepetésben és ajándékban részesítetek.

Mikor oda hazá csend-s magányomban at fogom lapozni és visszatekintek a barátságos, kedves arczokra, vissza fognak térni emlékeim azokra a kedves napokra, melyeket körötökben eltöltöttem és boldog leszek ebben az alomban, mert azt hiszem, hogy köztetek vagyok, a mint hogy, bizonytal gondolotban köztetek leszek.

Köszönöm ragaszkodástoknak ezt az edes tanubizonyoságot, kedvesebb meglepetésben nem részesíthettek volna. Disze marad ez minden időre az én emlékeimnek, és di-

— De la Ferené asszony? O, az gyönyörű leánykorában. De csúdas szépségeből, sajnos, nem maradt meg semmi.

Tizenhét éves korában valami súlyos betegségen esett át, mely teljesen átváltoztatta az arczát. Azóta szinte csunya számba megyen.

És kegyetlen számalommal tette hozzá: — Nem is érteitük az ön barátját, mikor megkérte a kezét. A leány vagyona nem vonzhatta, hisz Lourdeis kisasszony szegény volt. Az igaz, hogy bájos, ritka szép lélek, de elvegre, ez még nem minden; a hazassághoz meg egyéb is kell.

Végül is azonban örültünk, hogy ilyen jó szerencséje akadt a leánynak, aki még csak álmodni sem mert volna ilyen sorsról.

— Ejnye, ez a Jacques! gondoltam nem egyszer ez után az információ után és szerettem volna az ő, előttem olyan talányos szerelmét magamnak megmagyarázni. Ősmerem Jaquest. Eszeveszett rajongással volt a szépség, a forma s mindaz iránt, a mi a fény és a vonalak isteni játékából összealkotódik. Tudtam, hogy imádja a női nemet: nem érzékiségből, hanem mert benne látta minden bájnak és finomságnak megtestesülését. Olyan ember volt, a ki keresi és megtalálja a legcsekélyebb dolgokban is, akár egy széphajlásu vonalban, valami finom színben, vagy akármi más apró árnyalatban. Az ilyen emberek rendszeren imádják a nő; de ezek nem szerelmek, hanem festők.

És ez a piktorlelkű Jacques csunya női vett volna feleségül! Lehetetlen!

Mikor aztán egyszer nyáron valahova, X. városkának, a Jacques lakóhelyének közelében kerültem, átrándultam látogatására. Egyrészt a barátság, de másrészt és nagyobbbrészt a kíváncsiság vitt a látogatásra.

csekedni fogok vele mindenkinek, a kinek alkalma lesz megnézni, hogy ezek az én kedves barátaim. Tartsatok meg szives emlékeketben.

A képviselőház ülése.

Okt. 17.

A csatározás Pulszky előadói mivoltának a kormánypart részéről való védelme körül forgott. — Ez a halálan szerep Münnich és Széll Kálmán által tartott beszédekben nyert kifejezést s a következtelen kormánypart meg is szavazta Pulszky előadói mivoltának elismerését s a valóságos előadót Hegedűs Sándor elejtette.

Azutan elvetették Polónyi szombati indítványt 100 szótöbbséggel.

A harmadik tárgy a pénzügyi bizottság beadott jelentése felett való határozat hozatal volt az indemnitást illetőleg, hogy ti: az, miként az ellenzék kívánta, az osztályokhoz utasították.

It tartotta meg Polónyi nagy beszédét, amelyben először is kijelentette, hogy felszólalásában nem obstrukciós cél vezet, azután kimutatta az abszurdont, a melyet az imént elkövettek az osztályokhoz utasítás mellőzésevel. Folytatólag jellemezte az indemnitási formaba bujtatót javaslattal, hogy ti: az nem mas, mint kvótaprovizórium, amit nem enged meg az 1898. I. cikk. A kormány bujkálása ez, a melynek van állása a kvótakerdesben, de az eltagadja. És ezen állítást igazolta Bilinszky nyilatkozataival, a melyek szerint a magyar kormány már megállapította az osztrák kormányval a kvótamelelést, sőt még ennek mértékét is.

Miként hajtja végre a kormány az 1898. I. cikket, amely eltiit minden provizóriumot? Azzal, hogy oly helyzetet terem, amelyből nem lehet kilábolni, csak ismét es ismét törvényt sértő provizóriummal.

Polónyi beszéde annyira érdekes lehetett, hogy az elnök — Lang L. — egy

Kicsiny, kert közepén álló kedves ház a város végén volt. Körülte csupa élethejes zöld és szines tarkaság az egész kert, melynek csöndjét csak lombregés, madárdal és a szökőkútak locsogása zavarta.

Őreg szolga fogadott s bevezetett a szalomba, melynek butorzatán azonnal a Jacques izlésére ismertem. Nem volt az nagyon stilszerű, de minden darabja fiom és érdekes. De mindenek közül, egy teljes világításban. Nagy gonddal és szeretettel elhelyezett modern arczkép tűnt a szemembe: képmása egy ismeretlen csodas szépségnek.

A festmény nem volt remekmű, néhány ritka lelkiismeretességgel dolgozott részlet mellett olyan ügyetlenségek voltak rajta, hogy mindjárt első tekintetre amatőr-munkának látszott. De az egészek hangulata, a vászonról lerívó ihlet és szeretet gyönyörű, megkapó képpé avatta. Tiszta, egészen átszellemült, légius leányarcz volt, mint ha nem is földi, hanem égi jelenés volna. De a bőr vakító frissége, a haj csodálatos szine, az égszín-kék szemek és a rózsaszínű harmoniája, a mezitelem nyak fiom hajlása, karjainak karcsu és mégis telt idoma imádsra való földi növé avatták ezt a minden érzést kifejtő, mely lelket tükröztető képmást, vagy jobban mondva, az eredetijét. Az első pillantásra rajongani kezdtem a képért, meg az eredetijeért is. Édes érzés fogott el és álmodozva álltam ott, mikor egyszerre ösmerős hang riasztott föl:

— Te vagy az? Hozott Isten!

Hátra fordultam és összelelkeltünk Jacques-kal, aki mindjárt azt mondotta:

— A feleségem arczképét bamultad, mi? Ugy-e csodaszép? Pedig kontárember festette, az apja. Gyere, hadd mutassalak be a kép eredetijének . . .

óratájában a kért szünetet sem engedte meg. . . talan számított arra, hogy a szónok kifárad s beszédét abba hagyja, vagy legalább meg-rövidíti.

Polónyi tehát folytatta szemére hányva Bánffy-nak minden bűnét, amelyet már meg a 67-es kiegyezés megsértésével is e téren elkövetett.

Ramutatott a gyűlölség szítására Magyarország ellen osztrákrészről, a Lecher-Lueger aramiatra; de hát vigasztalást merit abból, hogy ez legalább siettetli az időt, amelyben elérkezik a bosszu pillanata a kiöntött verért, az elkövetett törvényteleniségekért.

Végül hozzájárult a Kossuth-párt határozati javaslatához, amely a Bánffy-kabinet ellen minden törvényes eszközzel való harcot mondta ki, hogy e harc szolgálataiba szegődik ő is.

A hatalmas beszédet hosszantartó taps és éljenzéssel jutalmazták, persze csak az ellenzék részéről.

Ekkor adta meg az elnök a szünetet, mely után a nemzeti part részéről Gullner (Gyula) mondott rövid határos és zajos tevést keltő beszédet, amelynek végén kijelentette, hogy partja is csatlakozik a Bánffy ellenes küzdelemhez, de megadta az érdemelt vágást a közbeszóló Tiszának is; amire aztán Tisza erőlködött magát tisztázni azon különben ismeretes állásának recitálásával, hogy ő sohasem volt hivő a z önálló vámsorompókban, de a lemondás alatt sem értette a nemzeti jogáról való lemondást.

Végre Bánffy hr. szólt; a helyett, hogy a támadást bizonyítékokkal czáfolta volna, azt hajtogatta, hogy nem ül fel a beugratási czélatoknak, hanem azt beszéli a mi és — es akkor a mikor neki tetszik. Ő a haza érdekét tartja szem előtt (?) és nem törődik az ellenzék támadásával. De hogy Bilinsky igazat mondott-e arra is adós maradt a felelettel. Ellenezte — az osztályokhoz utasítást. Az ő programja — a többiség.

E megítéslő nyilatkozatra — a többség aztan műéljenzésben — kötelességéhez híven — ki is tört. Az ellenzék pedig szánalmas mosolylyal nézte az áldatlan vergődést és névszerinti szavazást kért, ami mára maradt.

Mindenféle folyosókon, lépcsőkön és szobakban áthaladva, végre egy kőműves kis homályos terembe értünk, melyet csak a leeresztett, sűrű zöld redőny finom közein betolakodó néhány aranszín napsugár szel át.

Egy asszony ült ebben a homályos világozásban; a vonásait nem vehettem ki mindjárt; mikor azonban közelebb léptem és udvariasan meghajoltam, ráösmertem a kép eredetijére, a Jacques barátom feleségére. Nem volt csunya, de nagyon megváltozott; a haja nem oly szőke, a kék szeme szürkére, az ajka haloványra vált. És úgy tetszett, mintha fatyolon keresztül nézném a régi, csodás arcot, azt, melyet a kép ábrázolt. Kerestem a különbséget, de nem találtam semmit. Es mégis más volt, mint a régi, talán valami észrevehetetlen vonás zavarta meg ennyire az arc harmóniáját.

Jacques édes, hízkelkedő udvariassággal mutatott be a feleségének és minden szava, minden mozdulata csupa gyöngédesség volt, csupa hűvös, rajongó imádat. Láttam, hogy örülten szerelmes.

Az asszonyka pedig hagyta magát dédelgetni, kissé elfogódott, félénk és hallgatag volt, mintha attól félne, hogy felkólti a férjét álmodozásából. De a hangja, a beszéde bájos volt és elragadó.

Es elerttem, hogy Dé la Fere Jacques a feleségében művészlékének és művészsze-meinek egész rajongásával azt az arczképet szereti, melynek eredetijét — sohasem látta.

KÜLFOLD.

Párisi összeesküvés. Mit kell tartani a párisi katonai összeesküvésről, komolyan kell-e azt venni: megoszlanak felül a lapok véleményei. A Rappel, mely Brissonnal összekötte ésbén áll, komolyan veszi. És ha megfigyelembe vesszük Waldeck-Rousseau látogatását Brissonnal, a Bertulus viz-gálata egy-nemely részletének nyilvánosságra hozatalát, lePlieux gyakori utazgatását Brüsszebe, a párisi helyőrség szokatlanul nagy megerősítését: csakugyan erősödik a gyanu, hogy tényleg komoly dolog készül. Mindazon által még mindig bevárandók a további események, mert e nélkül lehetetlen a dologról határozott véleményt mondani.

Az osztrák kiegyezési bizottság ülése. A kiegyezési javaslatok folytatódó tárgyalása során Schlesinger képviselő a valutakérdést a kiegyezés legfontosabb részének mondja és attól tart, hogy a bank paritásos vezetése kizárólag a magyar spekulációnak fog javára valni, a mi majd Ausztriára nevé megdrágítja a pénzt. A készpénzfizetések megkezdése óriási terhet ró a népre. Ausztria 1892 óta 428 millió frt adósságot csinált. Azután behatóan foglalkozik a szónok az aranyvaluta kérdésével, ellenzi az aranyvalutát és védi a maga pénzügyi elmeletét.

Utána Kaizl dr. pénzügyminiszter szólalt fel, ki egyebek között kijelentette, hogy az osztrák kormány határozottan követeli a kvóta felemelését. A fogyasztási adók átutalását jogosulatlan ak tartja és kijelenti, hogy kvótát a birodalom mindket felének képesége szerint kell emelni. Ez ugyan a többi kiegyezési javaslatok között összefüggést föltételez, hogy azonban összefüggés volna abban az alakban, mint Auspitz mondja, az ő véleménye szerint még nyit kérdés. A kiegyezési javaslatok gyors elintézése föltétele a kvótakérdésben elérhető eredménynek.

A tárgyalások befejezte után fog attérni a kormány a kiegyezési javaslatok közti összefüggésre, vagyis hogy mely javaslatok közt mennyiben állapítatik meg a junktim,

Kaizl beszéde folyamán hangsúlyozta még h hogy az utóbbi évek ugynevezett parlamenti esengés után az előleges junctimból utólagos junctum lett

A bankkérdésnél kiemelte, hogy a paritást, mely már 67-ben megindult, tovább kell vezetni.

A fogyasztási adóknál úgy nyilatkozott, hogy nem lehetetlen, hogy azokban változás fog lelesülni. Csak a cukoradó kérdésében kell a kormánynak továbbra is ragaszkodnia a pénzügyi viszonyok által teremtett helyzethez.

A helyzet Ausztriában. A kiegyezési javaslatok tárgyalására kiküldött 48-as bizottságban a kormánynak az a szándéka, hogy a váms és kereskedelmi szövetség feletti általános vitát gyorsítja, hogy így az albizottságok gyorsabban működhesenek. E közben a kulisszák mögött a kormány folytatja tárgyalásait a jobbpart egyes klubjaival az ezeknek adandó koncessziók tárgyában.

A Szlovi Polszki című lengyel lapnak jelentik Bécsből, hogy a jobb pártok körében határozottan várják, hogy a kormány a döntő választ az ifjú csehek és a szlovének követelésére vonatkozólag e hét folyamán fogja megadni.

Színház.

Mozgó fényképek.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Magyarosította Heltai Jenő.

A ki teljes három órában keresztül nevetni, mulatni akar, az nézze meg a Mozgó fényképeket.

Soha ilye. Mintha kieserélték volna azt a máskor közönyös, hideg közönséget. Egész este nem lehetett egyebet látni, mint mosolygó, derűs arczokat, nem lehetett egyebet hallani, mint harsogó nevetést. Sőt még az elő-

adást is megakasztotta néhol a hangos kacaj. Rég nem volt újdonságnak ilyen nagy sikere, mint ennek. No, de nem is csoda. A német eredetű bohózat telve van ötletes, mulatságos fordulatokkal, melyek nem engedik egy percig sem pihenni a hallgató nevető idejét.

A darab különben bármily ügyesen van is magyarosítva, mégis meglátszik a német eredetiség. Valahányszor emlitenek valakit, azok azonnal váratlanul megjelennek. — Említik Menszkit, Vilmt, Ladányit, Kajánt s ezek rögtön megjelennek. Ezt különben nem mint a darab hibáját említjük, csak ezzel jelezni akarjuk a német irok azon tulajdonságát, melyet a szerzők sem tudtak mellőzni.

A darab meséje a következő: Kapor Kálmán (Tanai) egy jó férjhez nem illően reggel jön haza amiért aztan Mariska (Halmi Margit) nejevel hevesen összezördű. A csa adi perpatvarnak neje szüleinek megerkezése vet véget, kik gyermekeiket jötek meglátogatni. A férjnek, ki az ejjelezéstől ki van merüve, s mivel nem tekiidhetik le, az a szerencsetlen ötlete támad, hogy elviszi nejét és anyósát (Kiss Irén) a kinematografba. Ott sötét van s így zavartalanul alhatik egy kevéssé. E közben megismerkedünk Menszki Borissal (Komjathy János) kit a férj bűnbak gyanánt tüntet fel mivel azt hiszi, hogy Menszki elutazott s így minden rosszat ráfoghat.

Igen mulatságos már az a jelenet is mikor a férj uram turpissága körül Menszki váratlan visszatérése alal. Az asszony már ekkor megtudja, hogy ferje megcsalta. Hozzájárul még ehhez a kinematograf, a melynek egyik kepe egy siofoki fürdőjelenetet ábrázol indiszkrét módon elarulva egy bizalmas talalkat. Marika a férjben ferjére ismer. Ez már aztan betetőz mindent.

Az asszony szentül megvan győződve, hogy ferje megcsalta s minden ron válni akar. Ezután a mulatságos jelenetek egész sora következik. A férj után Menszki, majd az apósa, Göncs Bálint (Szathmáry) is belekerül a kinematografba. A compromittált nő ferje Kaján Tóbiás (Fenyéri), ki foglalkozására nézve erőművész és műbirkozó halálra keresi neje csabítóját. A helyzet mindinkább bonyolodik, a kaczagas mindinkább növekedik, míg végre minden rendbe jön. A compromittált nő elbeszéli ferjének, hogy leánykorában a kinematograf társaság ügynöke volt s így csakis hivatását teljesítette, midőn a férfiaknak nagyon is ártatlan rende vousokat adott, mert ezeket a jeleneteket megörökítették a kinematografban. Az erőművész kibékül feleségével, Mariska a ferjével, Menszki elveszi Kazár Vilmt (Szabó Irma) s a függöny legördül.

Az előadás szabatos, összevágó volt.

A szerencsetlen malőrös férjet Tanay Frigyes játszotta. Intelligens, ügyes színésznek bizonyult, ki bármely fővárosi színpadon is megállana helyét. Tanayt szép játékaért nyit színen is kitapsolták.

Feleséget T. Halmi Margit játszta. Az idén először láttuk egy nagyobb szerepben. Ügyes, rutinizott színész, kit bármikor szívesen látunk a színpadon. Szerepét mindvégig kifogástanul játszotta Szathmáry Árpád az após, Kiss Irén az anyos szerepében nyújtottak tökéletes művészi alakítást. Minden szavuk, minden mozdulatuk magukon viseltek a természetesség zomanczat. Kaptak is tapsot eleget.

Kaján Tóbiás szerepében Fenyéri aratott igaz nagy sikert. Kitűnő discret alakításért nyit színen is kitapsolták.

Komjathy mint Menszki Boris elég jó volt. Csak kár, hogy a lengyel dialektust nem tudta eléggé visszaadni.

Szabó Irma ismét szerep nem tudással tüntette ki magát. Igazán csodálkozunk, hogy ennek a tehetséges színésznek anyai ambíciója sincs, hogy ezt a szép szerepet tisztességesen betanulta volna. Amely színész-nőben nincs szorgalom — legyen az bármily tehetséges is — sohasem haladhat. Ezt jó lesz megjegyezni a kisasszonynak is.

Csak a férfi szereplőkre nézve van az a

megjegyzésünk hogy egy kicsit több gondot is fordíthatnának a toiletjükre. Ezt különösen megkövetelhetjük a szalon darabokban, mert nagyon kellemetlenül hat a nézőkre egy félre álló nyakkendő, avagy felcsuszott mellény. Az előadást, melynek értékét minden esetben, emelték volna a mozgó fényképek bemutatása, felt haz nézte.

f. m.

Nádudvari zendülés.

(Törvényszéki tárgyalás.)

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, okt. 17.

Tegnap Délután.

Tegnap délután 3 órakor folytatták ismételtén a tárgyalást Ny. Lakatos Lajos kihallgatásával, aki izgatással vádoltatik. Bodnár András csendőr valija, hogy izgatott. A többiek azonban nem láttak. Főloivassák a levelet melyet Lakatos hozott a szocialdemokrata párt vezetőségétől, majd Lakatos levelet, melyben válaszolt. Lakatos tagadja, hogy izgatott volna.

Molnár Lajos emlékezik arra, hogy többek magukkal beküldték Ny. Lakatos Lajost Debreczenbe a szocialista gyűlésre. Az erre szükségelt pénzt ők szedték össze 10 krajczárjával. Ő volt a level írója s ő fogadta másik két társával a szocialistákat. Ezt beismeri, de tagadja, hogy izgatott volna.

Sóos Gergely ott volt, mikor Molnár bekísérték a főszolgabíróhoz, de nem hallotta, hogy a főszolgabíró mondta volna, hogy nem szabad a gyűlést megtartani. Ott volt ő is, mikor a debreczeni szocialisták megérkeztek s ő indítványozta, hogy kerüljön utakon megjenek a városba. Magát ártatlannak vallja. Sem nem izgatott, sem nem hajigált. A zavaros okául ezt mondja, hogy a csendőrök neki szorították a népet, egy kerítésnek és a nép akkor kezdett hajigálni, s ezután történt a lövés.

Molnár József is ott volt az értekezleten, mikor a főszolgabíró a három küldöttet a városházára kísértette. Vádolják azzal, hogy a főszolgabíró felé fadarabot dobott ezt ő határozottan tagadja, valamint azt is hogy követelődött volna. Kiss Lajos tanu vallja, hogy a főszolgabíróval élesen beszélt, ne azt csak kézműdolataiból látta, mert hangját nem értette.

Demjén Albert sem volt közel mikor az eset történt. A téglahajigálást látta és a lövéseket is hallotta.

Ő csitította a népet, hogy békésen legyenek és ne hajigáljanak. Ártatlannak vallja magát, bár a csendőrök szemébe mondják, hogy fenyegetett.

Soltész Lukács tagadja, hogy hajigált és izgatott volna s hogy téglával való hajigálásra ösztönözte volna a népet. Ártatlannak vallja magát a csendőrök állításával szemben is, bár a tanu vallomása szerint ő volt a főkolompós.

Igy folyik a tárgyalás tovább. A vádlottak tagadnak és nem ismerik be, hogy követelődtek volna csupán csak kérévényeztek. A főszolgabíró és csendőröket sem fenyegették. Ártatlannak vallja magát mindenik.

Második nap.

Debreczen, okt. 18.

Szeőke István bíró elnök ma reggel 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást. Hallgatóság egyáltalán alig volt a teremben s jegyeket nagyon is korlátozott számban bocsátottak ki, s mi különben czélszerű is volt, mert így is fulasztó hőség volt a teremben.

A vádlottak kihallgatásával folytatják a tárgyalást.

Az izgatók főalakja, az öreg Gencsi Jánosné a terhére rótt vad egy részét beösméri a többit ellenben tagadja.

Horvath József tagadja, hogy ő fenyegette volna a csendőröket. Tagadja azt is, hogy követelte volna, hogy a három letartóztatott ember beszéljen.

A csendőrök rávalának fenyegette őket, de Horvath továbbra is tagadásban van. Azt is határozottan tagadja, dacára, hogy a csendőrök szemébe mondják, hogy ő kövel dobált volna.

Czeplédi Sándor hallott a csendőrök felé zuduló szavakat, de nem tudja kik kiabáltak. Tagadja, hogy ő biztatta volna a tömeget a dobálásra.

B. Nagy Imre vádlott szemébe mondja, hogy ő biztatta a tömeget.

Czeplédi tovább is megmarad tagadása mellett.

Kihallgattak még Vizsonyi Sándor és Garai Mihály vádlottakat. Mindketten tagadják a rájuk rótt cselekményt.

Horvath Antal vádlott mindent tagad.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után B. Nagy Sándor kihallgatására kerül a sor. Vádolva van azzal, hogy izgatott a csendőrök ellen s azokat kövel dobálta. Elnök az esetre vonatkozólag több kérdést intéz hozzá, mire vádlott részletesen felel. Különben tagadásban van, de egyik vádlotttársa szemébe mondja, hogy izgatott és dobálódzott.

Várju Sándor vádlott kerte a főszolgabíró, hogy engedje a három embert s z a v a z n i (beszélni), ő nem követelődött, csak kéri.

Várju István szinte azzal van vádelva, hogy követelődött s ellent állt a csendőröknek. Tagadja a vádat.

Vass csendőr szemébe mondja, hogy ő is követelte, hogy a három ember szavazzon.

Borsodi Nagy József tagadja, hogy követelődött volna, ő csak kéré a főszolgabíró.

Csörvási Márton tagadja, hogy fenyegető mozdulatot tett volna.

Cseke Benjamin kiváncsiságból ment el a községházára. Ő nem köve elődött, csak kerte a főszolgabíró. Azt nem hallotta, hogy Sós követelődött volna. Csak akkor kezdtek el hajigálódzni, mikor a lovas csendőrök a nép közé vágattak. Hogy kik hajigáltak, azt nem tudja. Társait mindenpenk vedeni igyekszik.

Hodák Sándor nem enlézik arra, hogy a főszolgabíró küldte haza anepet. Senkisé követelődött, csak kértek. A lovas csendőrök minden ok nélkül közéjük vágattak. A hajigálást nem látta.

A tárgyalás tovább folyik.

Táviratok.

Lázadó katonák.

Veszprém, okt. 17. (A Debr. ered. táv.)

A győri hadkiegészítő parancsnokság megkezesésére az alispán elfogatta Tóth Mihály, Gáspár György, Ihász István, Kiss János, Domonkos Lajos, Worbotzky Mihály, Sári András, Tollinger János, Hegedüs János és Hegedüs István tartalékos katonákat, akik a minap Enyingen fellázadtak az ellenőrzési szemlélet vezető főhadnagy ellen, mivel 2 tartalékos inszubordináció miatt elcsukattak. A letartóztatott tartalékosokat Komáromba viszik katonai fogságba.

A pápa újabb sérelme.

Róma, okt. 17. (A «Debr.» ered. táv.)

A pápa az összes hatalmakhoz jegyeket fog intezni, melyben kifakad Olaszország ellen, amiért nem hívta meg őt az anarchisták elleni kongresszusra. Jegyzékében utal arra, hogy a békekongresszus egybehívása alkalmával őt is uralkodónak tekintették a hatalmak, csakis Olaszország vonakodik őt uralkodónak elismerni.

Személyi hírek.

Szt. Pétervár, okt. 17. (A Debr. ered. táv.)

Szergely Alexandrovics nagyherceg és neje szombaton este külföldre utaztak. — Chilkov herceg közlekedésügyi miniszter holnap utazik el.

Uj orosz hajó.

Szt. Pétervár, okt. 17. (A Debr. ered. táv.)

Nikolajevben a napokban kezdtek meg a Fekete-tengerre szánt nagy pánczélos hajó építését, amely a «Potemkin Konstantin, Taurisz hercege» nevet fogja vi-elni. A hajót 16 hat hüvelykes és 14 háromhüvelykes ágyúval fogják ellátni.

Havazás.

Szt. Pétervár, okt. 17. (A Debr. ered. táv.)

Kiev es Kharhov környékén hó esett; a még be nem takarított termés sok helyen megromlott.

A német császári pár utazása.

Konstantinápoly, okt. 17. (A Debr. ered. táv.)

A lapok jelentése szerint a városi prefektura Konstantinápoly lakosságának nevében egy ezüst díszvázát és egy ezüst virágvasat fog ajándékozni a német császári párnak. A vázákon ez a török nyelvű felirat lesz: «A városi prefektura ajandéka, kifejezésül a lakosság örömeinek, hogy Vilmos császár masodizben is ellatogatott Konstantinápolyba, a mire őt a mi felséges uralkodónkhoz való nagy barátsága indította.

Grünenthal öngyilkos lett.

Berlin, okt. 17. (A «Debr.» ered. táv.)

Grünenthal, a birodalmi nyomda főfaktora, aki lopás és 400,000 marka összegű birodalmi bankjegy hamisításának vádjá alatt állott, ma öngyilkos lett.

H I R E K.

* **Időjárás.** Az orsz. meteorologiai intézet jelentése okt. 17-én: Az idő orszagszerte erős főleg az Alföldön igen bő csapadék esett. A levegő nagyon páras és gyenge légáramlás mellett sok helyen köd képződött. Az idő egyebbként enyhe.

* **Közgyűlés.** Az Alsó-Szabolcsi Tiszai Ármentesítő-Társulat folyó 1898. évi október hó 31-ik napján délelőtt 11 órakor Debreczenben a társulat hivatali helyiségének (Széchenyi-utca I. sz. I. emelet) nagytérben tartja rendes közgyűlését. Targysorozat: I. A Tiszavölggyi társulat közgyűlésére meghatalmazottak választása. II. A folyó 1898. évi számadások megvizsgálására küldöttég nevezése, továbbá az anyagok, szerek és árvedelmi felszerelés évi megvizsgálására megbízottak kijelölése. III. Az előzőleg mai napon tartott választmányi gyűlésben az alanti tárgysorozatban foglalt ügyekre nézve hozott választmányi határozatok s javaslatok. IV. Fenti választmányi gyűlés javaslata alapján az 1899. évi költségeloirányzat megallapítása.

* **Simli Mariska megőrült.** Simli Mariska, a nagy nőemancipátor megőrült. A szanalomra méltó nő excentrikus hajlamai által tünt ki. Az irodalom terén is működött. Magas műveltségű, nagy tehetségű nő volt, kinek egyedüli bűnéül, a »Nőemancipáció« eszméje iránti tulságos rajongását tekinthette a világ. E rajongás volt legszebb álma s e rajongással élte le ifjúságának legszebb éveit. Egy meg nem értett apostola volt ő azon magasztos eszmének, melyről »Nőemancipáció« czimren meleg rokonszenvvel és kitünő emlékelettel írott munkáit ismerjük a világhírdőmlom legfényesebb tehetségű bölcsészeinek.

E magasztos czél megvalósítása iránti rajongás kergette az örületbe Simli Mariskát, ki ha erkölcsösebb es nemesebb gondolkozásu korban él: méltán sorozhatnók őt is azon örök emlékü humanisták közé, kik az emberiség tökéletesítéséért és haladásáért semmi áldozattól sőt az önfeláldozástól sem riadtak vissza.

* **Puky Gyula bucszó tábla elnök** részére ajándékozott remek szép album Davidházi Kálmán könyvkötő egyik legsikerültebb munkája, az albumbau levő fényképek pedig »G o n d y és E g e y fényképezék műterméből kerültek ki, egyiöl-egyig mind-megannyi csodaszép alkotásai a köztisztelőben álló fényképezésnek.

* Nevelők ajánlása. Hittanhallgató tanítványaink közül többen fordulván hozzám, hogy ajánljam őket elemi és középiskolákba járó növendékek mellé nevelőknek: ez uton hívom fel a t. szülők figyelmét tanítványainkra, mint a kik többnyire nehéz anyagi viszonyaik miatt utalva vannak a kenyérkereset ezen tisztességes módjára s hivatási pályájuknál fogva képesek is a gyermeknevelés és tanítás teendőinek megfelelni. Kérem tehát a t. szüléket, hogy a mennyiben gyermekeiknek — akár fiuk, akár leányuknak — nevelőre volna szükségök: forduljanak e czélból akár személyesen, akár levél útján hozzám, ki igényeiknek lelkiismeretes pontossággal igyekszem eleget tenni. Debreczen, 1898. okt. 18. Csiky Lajos, a főiskolai theologiai akadémia dékánja.

* Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonok, jóbarátok, valamint a Pinczér egyesület, ki testületileg jelent meg felejthetlen férjem temetésén s ez által fájdalommat enyhíteni szivesek voltak, fogadjak halás köszönetem. Özv. Klinga Pálné Dudrovics Matild.

* Meghívó az alsó nyírvideki vízlecsapoló tarsulat által 1898 évi október hó 25-ik napján délelőtt 11 órakor Debreczenben a város háza nagyteremében tartandó évi rendes közgyűlésre. Targysorozat: 1. A közgyűlés határozatképességének megállapítása és a jegyzőkönyv hitelesítésére két tisztségviselő tag megválasztása. 2. A szavazatra jogosultak és szavazatainak megállapítása. 3. Az elmúlt évről szóló jelentést bemutatása. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése 1897 és 1898 évekről. 5. Költségvetés és a foganatba veendő munkálatok megállapítása 1899-re. 6. Számvizsgáló bizottság megválasztása 1899-évre. 7. A tarsulathoz beérkezett leírások, beadványok és kérvények elintézése. 8. A választmányhoz bejelentett indítványok. 9. Újabb kölcsön felvétele. A közgyűlés előtt fenti tárgysorozattal ugyanazon a napon és ugyanazon a helyen délelőtt fel 9 órakor választmányi ülés tartatik, melyre a választmányi tag urakat meghívom és felkérem, hogy az ülésen minden egyes választmányi tag megjelenni sziveskedjék. Kelt Debreczenben 1898. okt. 13-án. Gróf Szapáry György tarsulati elnök.

* Vörös kakas. Óriási szerecsentlenséget okozott a tüzvész az éjjel özv. Balogh Sándorné újföldi tanyáján Vas Imre bérlónek. Az összes vagyonát, lakóházát, bútort, ruhaneműt, szóval minden érték tárgyát fölemészttette a langteger. — Ő és áldott állapotban levő felesége s öt gyermeke a pusztán egy alatt a legnagyobb nyomorban az idő viszontagságának vannak kitéve. Felhívjuk a könyörületes szívek figyelmét a nagy nyomorba jutott családra.

* Nyolcezer hold föld a népnek. Torontóvármegye tegnapi őszi közgyűlésén érdekes tervvel foglalkoztak. Néhai verőcei gróf Pejachevics Peter örökösei ugyanis körülbelül nyolcezer holdnyi tordai birtokukat felajánlottak megvétele az államnak azzal a czélzattal, hogy az őseik által Tordán letelepített kiscsárdáknak lehetővé tegyék azt, hogy az erejükhez mert teher elvállalásával ezen birtokot megszerezhessék. Az e'ad. árt egy millió és 865 ezer forintban áll pitottak meg. Miután a földmívelésügyi miniszter kijelentette hogy azon esetben, ha a vármegye közönsége a tordai uradalmi birtokok megvásárlását hátrózná el, a vármegye közönséget hájlandó volna erköcsi támogatásban részesíteni, a közgyűlés nagy tetszéssel fogadta a tervet és a megvásárlandó birtok megtekintésére és becslésére dr. Delimanics alispán elnöklete alatt egy öt tagu küldöttsepet küldött ki a közgyűlés.

* Román Miron meghalt. Nagyszébenből telegrafalja tudósítónk: Román Miron, a gör. kel. román egyház metropolitája éjjel fei 12 órakor meghalt.

Román Miron görög-keleti román metropolita, ernélyi érsek 1828. aug. 23-án született Mézesen, Bihar megyében. Tanulmányait Belényesen kezdte meg a görög katolikus gimnáziumban. Innen bölcsészeti tanulmányok czéljából Nagyváradra ment, később pedig Aradon járt a tanító képezdebe, hol azonban nem maradt sokáig, mert csakhamar a hittani pályára lépett. Mint pap működését Ivacsokovics Prokop, akkori aradi püspök, később szerb patriarcha oldala mellett kezdte meg, kinek eleinte titkára volt. Mint patriarchát 1869-ben a kisjenői választókerület egyhangúlag országgyűlési képviselővé választotta meg. 1868-ban Krassó megye tanfelügyelője volt, de itte nem működött sokáig, mert az egyházi zsinat őt rövid idő múlva nagyváradi püspöki helyettesé választotta meg. — Midőn aztán a nagyszébeni érseki székhely Saguna halálával megüresedett, arra a kongresszus az aradi püspököt Ivacsokovics Prokopot hívta meg enn-k helyére pedig az aradi püspök megyei zsinat Román Miron választotta meg. Midőn később Ivacsokovicsot Karlóczára hívták meg, helyére ismét a metropolitai kongresszus lett hivatva. A kongresszus Ivacsokovics helyére Popasn János karánsebesi püspököt választotta meg, kitől azonban a korona a megerősítést megtagadta. A kongresszus tehát új választáshoz fogott és több sikertelen választási kísérlet után 88 szavazattal 51 jutott Román Mironra. A megdolgot 1874-ben lett a király valóságos belső titkos tanácsosa s ő volt a harmadik metropolita Magyarországon. Irodalmi működése elismerésül őt a csernoviczi egyetem tiszteletbeli díszdoktorrá választotta.

* Eljegyzés. Boross Gusztáv tartalékos honvéd hadnagy s jászkarajenyi-gyógyszerész Boross Lajos földesi földbirtokos fia folyó hó 12-én tartotta eljegyzését Dr. Matocsy Kálmán földesi orvos bájos és nagyműveltségű leányával Kornéliával.

* Krivány ügy Aradon. A polgári takarékpénzár igazgatói a kitűzött határ dőig nem tudták összehozni a 120 000 frtot. A hangulat izgatott. A polgári takarékpénzár igazgatói holnap délig moratoriumot kaptak. Értésülés szerint megfojgák szerezni a 120 000 frtot. A vizsgálóbizottság rájött Krivány újabb 6000 frtos sikkasztására, amelyet akkor követelt el, amikor megválasztották pénztárossá. Kiderült, hogy az első évtől kezdve folyton sikkasztott Újabb meglepetések várhatók. A miniszteri kiküldött kihallgatta Schwegel Lajos felfüggesztett főszámvévót.

* Rendetlen közjegyző. Az ország valamennyi közjegyzői irodája között a budapesti V. kerületi Gassner Béla irodájának van a legnagyobb ügyforgalma. Őaérzettel mondta ezt ma a közjegyző a Kuria fegyelmi tanácsa előtt, mikor az ellene emelt három rendbeli vad ellen védekezett.

1896. évi áprilisában történt, hogy a közjegyzői kamara vizsgálatra küldötte ki két tagját: Schilling Rudolf és Görgey István fővárosi közjegyzőket, három évre visszamenőleg vizsgálják meg Gassner irodáját. — A vizsgálat mintegy két hétig akadálytalanul folyt, mikor azonban Gassner megtagadta a nála elhelyezett letétek és azok jegyzőkönyveinek előmutatását. A vizsgáló két közjegyző erre feljelentette Gassnert, a kamara által megindított fegyelmi vizsgálat azután három rendbeli szabálytalanságot vád alá helyezte a közjegyzőt. Az első vád a letétek bemutatásának megtagadása volt, a második az, hogy több, a vizsgálat elején számszerint 475 darab, utóbb 61

darab közjegyzői okirat és jegyzőkönyv hiányát tapasztalták, a harmadik vád pedig a rendetlen és szabálytalan ügykezelés volt, mely számtalan esetben nyilvánult meg a kiigazítások, javítások, mint pedig a könyveknek nem törvény szerint való vezetése terén.

A törvényszék fegyelmi bírósága mindegyik szabálytalanságokért 300 frt pénzbüztetésre ítélte Gassnert, mint ma Czorda Bodog elnöklete alatt, Hegedüs László előadása alapján a Kuria fegyelmi tanácsa is helybenhagyott.

* Kolozsváron tegnap az országos történelmi ereklye muzeum az agyagfalvi népgyűlés ötven éves fordulójára alkalmából impozáns ünnepet rendezett Kolozsváron. Délelőtt kivonultak a vértanuk emlékéhez, a hol Turcsányi Gyula ag. ev. lelkész emelkedett hangu beszédet mondott, majd Jakabos Ágoston honvédegyesületi elnök intézett beszédet az ünnepélyen részt vett fiatalokhoz. A himnusz eléneklése után megkoronázták a vértanuk sírját. Délután diszülést tartottak, a melyet Deák y Albert nyitotta meg. Ezután K. Horváth Ignác diszelnök mondott beszédet, a melyben visszaillesztést tett az agyagfalvi nemzetgyűlésre és az azt követő eseményekre. Birió Lajos egy. hallgató elmondotta az agyagfalvi gyűlésen történteket. Utóljára Székely János szavalta el Szász Gerő alkalmi költeményét.

* Munkásgyűlés. Tegnap Bpsten az Örmölvölgy utca 8 sz. a. levő vendéglőben gyűlés volt A szervezkedés napirenddel, amelyen Diener Ákos kapitány jelent meg. Előnkke Rachler Gusztáv reszelővágó választott meg, aki a szocialista eszmét hirdette. Az utána következő szónok, Martinsek István a szocialista lapok terjesztési módjáról beszélt. Ugyanott tartottak a gépmunkások is gyűlést.

* Bukaresten Cautacurino volt pénzügyminiszternek folytonos betegeskedése következtében elkerülhetetlenné vált visszalépése alkalmából Sturdza miniszterelnök kabinetjét rekonstruálni kívánta és felhívta Aurchiant, valamint Statescut, hogy lépjenek be kabinetjébe. Mindketten keszeknek nyilatkoztak erre; de belépésüket azon feltételhez kötötték, hogy a dissidens párt térjen vissza a többségbe. Mindazonáltal a vezérek jó szándéka meghiusult, mivel, — és ezt egy félhivatalos jegyzék nyiltan ki is jentí, — a dissidens párt követelte, hogy Strudza lépjen vissza, a miibe a miniszterelnök természetesen nem egyezett.

* A tanító büne. Ladányból jelentik, hogy ott az egyik leányiskola tanítóját L. K.-t feljelentésre állásától felfüggesztettek. Förtelmes bűnnel terheltik a hozzájáró kis leánykák. Megemlítjük, hogy e l ő d j é t — is hasonló okból menesztették, ea ki csak azért kerülte el a fegyháza, mert örültek nyilvánították a törvényszéki orvosok.

* Amerikai újság kitiltása. A New-Yorkban magyar nyelven megjelenő „Népszava”, mely a legtöbb ideérkezett számában illetlen b. ngon cikkezett a genfi merényletről, már annak előtte is ki volt tiltva az ország területéről; mindazonáltal a lapot a postahivatalok megtevéstésével többnyire hamis czimszalag alatt vagy más amerikai lapokkal meglehetősen nagy számmal becsémpéztek az országba. A belügyminiszter figyelmeztette e körülményre az illető hatóságokat, melyek most nagyobb ellenőrzést fognak gyakorolni.

* **Sipisták a láthatáron.** H.-Böszörményből a reggeli vonattal három notorius hamis kártyás indult utnak keresvén a jó szerencsét, vagyis azokat a szerencsétlen játékosokat, akiket körmük köze kaparítva, minden pénzüktől megfosztják. Kereskedőknek és főbiratokosoknak adják ki magukat. Ha a budapesti rendőrségnél levő arcképüket meg nem szerzik a hatóságok, úgy nem foghatják el, mert a kellő igazolványokkal el vannak látva. Óva intjük a közönséget a szédelő hitvány emberektől és figyelmeztetjük rájuk a vasúti igazgatóságot is, mert ezek a megátalkodott sipisták a vonaton is szedik áldozataikat, ha akad jóhiszemű ember ki velük leül kártyázni.

A magyar könyvek üldözése Romániában.

Budapest, okt. 18.

Időről-időre nálunk is megtörténik, hogy a bárányürelmű magyar iskolai adminisztráció az iskolai használatból kitilt egy-egy dakóromán szellemben készült román tankönyvet. Van ekkor aztán larma és szitkozódás a magyar sovinizmus ellen a hazai és külföldi román sajtóban. A román kormány a romániai magyar iskolákból a magyar tankönyveket az idén megnyitott iskolai év elején nem egyenként titotta ki, hanem egész garadával, még pedig az olyan könyveket is, amelyekbe nemhogy valami tamadó vagy sérő volna Románia vagy a románok ellen, hanem a melyekben a románról meg csak említés sincs. Így kitiltotta az összes magyar olvasókönyveket, még az ismeretes Gáspár Jánosfeleket is, melyeket pedig idehaza magok a román tanítványok is észszerűnek láttak saját iskoláiknak használatára román nyelvre fordítani. Kitiltotta az összes használatban volt magyar történelmi tankönyveket és magyar földrajzokat is — es ez Omar kalifához illő cselekedetet a következő igen jellemző indokolással kísérete:

„Mindezen kitiltott könyveket 1898 szeptember 1-től kezdve semmi szín alatt sem szabad használni és ha valamelyik iskola e tiamom után is használná e kitiltott könyvek valamelyikét, akkor az az iskola büntetésből be fog zárni és attól a tanítótól, ki e könyvet használta, a tanítói jog ez ország határain belül el fog vonatni!»

»Kötelességévé tétetik továbbá a magyar iskolák igazgatóinak, hogy a kitiltott könyvek helyébe szerkesszenek:

1. olvasókönyveket, melyekben a történelmi tárgy olvasmányok legyenek a román történetből valogatva, a magyar történelemből vetek pedig legalább tiszteljek az igazságot. A földrajzi leírásokat vegyék Romániából, mert ebben az országban élnek. A hazafias költeményeket oly módon valogassak össze, hogy azokban a magyar nemzeti érzések együtt ne legyen idegen nemzetek ellen való gyűlölet is.

2. A történelmi könyvekben a magyarok tárgyilagos és sovinizmustól mentes történelmet mellett ott legyen a románság rokonszenve es méltóan megírt története is, hogy a tanulókból olyan egyének legyenek idővel, a kik tisztelk azon ország multját és intézményeit, amelyben élnek.

3. A földrajzi tankönyvek első sorban Románia földrajzát tartalmazzák es csak másodsorban Magyarországot. Mind a kettő legyen tárgyilagosan megírva. A magyarországi nem magyar nemzetiségek számát, kulturai es gazdasági helyzetét az igazságnak megfelelően tantsék fel.

4. Az énekes könyvekben ne legyenek magyar sovinizmust lehelő költemények. (!)

Még csak azt akarjuk megjegyezni, hogy a magyar könyvek e tömeges kitiltását elrendelő ukázt a román közoktatásügyi miniszter nevében Sihleanu államtitkár írta alá, aki az 1893 és 95-ik években mint a liga pénztárnoka vett részt Lucaciuek üzemeiben s hogy a bíráló, kinek bírálata alapján e tömeges kitiltást elrendelték, Paul (alias Pál) János jászvárosi tanár volt, aki magyarországi születésű es idehaza a tanári vizsgálaton isme-

teiten megbukván, Romániába expatriálta magát, hogy ott tekintélyes tanférfiúvá legyen azzal a fogyatékos tudománnyal melylyel idehaza képtelen volt magának még csak tanári oklevelet is szerezni.

Ezen tény után érdesebbé válik olvasnunk a következő Dakóoláh rugdalózást. Bredecan lugosi ügyvéd, a dakóoláhok egyik hírhedt vezére — mint Lugosról tudósítanak — Krassó-Szörény vármegye legközelebbi közgyűlésén szoka-a szerint megírt öklelődzött a magyarság ellen. Hozzá levén szokva ahhoz hogy nálunk birkatürelmellel előzik a leghalatlantabb rugdalózásait is a nemzetiségi igaztókna, sziate nem is megylepetés számába, hogy ez a magyar kenyéren hizott dakóoláh próféta azzal a »panaszal« mert előállni a közgyűlésen hogy a községi jegyzőkönyvet miért vezetk magyarul es miért nem oláhul továbbá hogy a délkeleti vasut felhasai es tablai mért nem tartalmaznak oláh szöveget is, végül hogy Krassó-Szörény megyében olyan orvosot alkalmaznak, akik nem tudnak oláhul. Ha nem tudnak, hogy ez a fiók-hazáaruló minduntalan Romániába utazik, a hol saját maga meggyőződést szerezhetett róla, hogy ott egyetlen vasuton sincs más felírás mint tisztán oláh, hogy minden közigazgatási ügy nyelv az oláh es a magyar tankönyveket kirtják akkor még talán tudatanságának tudnók be hallatlan kívánságait, de mindezt tudva, nem rohntjuk meg eléggé a viselkedését, a mellyel dakóoláh örültségeben Mgyarországból is oláh tartományt akar csinálni s a hivatalos nyelv emtezésenél a souverain magyar nyelv helyett az oláh nyelvet kívánja alkalmaztatni. Es csodalatos, hogy Bredecan e magyarfajl viselkedésére az előklő Ltsék alispannak nem volt egyeleneget elitéő szava hanem meglegedett azzal, a lanyha, sommitmondó vaaszsal, hogy: »valamint egész Magyarország, ugy Kra-só-Szörény megyében is a törvény értelmében történek minden es kiváltágokat nem lehet létesíteni.« Az ilyen nép bolondító hazáarulók az ilyen választ semmibe sem veszik, ezekkel végre-valahára alaposan kell végezni.

CSARNOK.

A nagyhatalmi állás.

Vigéceid, hosszú körmű osztrák,
Igy kötik az un' barátságot reánk;
»Szövegségünk!« (hordja el a kánya!)
Nagyhatalmi álásunk kívánja.

Magyar nemzet, nyisd ki szemed es láss
Kinek kell a nagyhatalmi álás?
Az országok csak békét kívánnak,
Igy élhetnek a sürgő munkának.

Kinek kell a nagyhatalmi állás,
Drága véren vett hiu csillámok?
A királynak? Engedelmet kérünk:
A mienk is egy kissé a verünk.

A pokolba hát a hadsereggel!
Csak a pöröly zugja este, reggel.
Vérontásra nem kell a szövetség.
Kinálgatni hat nekünk ne tessék.

Nem kell járnunk harci iskolába.
Ha földünkre lép ellenség lába;
Ujjonczaink, mint a veteránok,
Viaskodnak, mint az oroszlanok.

Ötven éve, gondoljatok rája,
Hogy vitt Kossuth ujjonczkatonája!
Veteránok változtanak nyulá:
Midőn fiúk ágyúinkat hallá!

Buta nem lesz hosszú iskolán kész,
Percz alatt is többre jut a lágész.
Harci lágész lágol a magyarban,
Homlokán, hejh, mennyi diada! van!

Ha dicsőség volna is a vágyunk.
Szövetségre osztrákkal nem vágyunk.
Buta, gyáva! megverik, vagy hátrál.
Mi magunk is megállunk a gátnál.

Ámde nekünk nem kell harci pálna.
Szebb a munkás koszoruja márná.
Fel is tüzzük nagy, magas oszlopra,
Csak az osztrák aztán te ne lopja!

Sebestyén diák.

Képzeljük el a többit.

(Jean de la Brete.)

Francziából fordította: dr. Kósa Zsigmondné

Folytatás.

Amint eltánczoltuk a gavottot, Mandarin földig hajol előtem, egy tár-át ha allal fenyegeti, amiért köpenyemet is a zsákányhoz szamita.

A legnagyobb udvariassággal öltöztet fel mialatt sőhaj:

— E felédhetetlen pillanat életem legszebb emléke!

Magam is el vagyok bűvölve. A kecsis, a reszkető inasok eltolglják helyeiket, indulunk. Mandarin az időszelig kísér; nehogy valami bajunk essék, nehogy valaki életünket fenyegethesse!

— Vigasztalhatatlan volnék, ha valami kellemetlenség érne önöket!

Kiérünk az orszagutra, Mandarin udvariassan elbucszuk, mi is nyajasan köszönünk. A lovak vágatnak es mi egy filler nélküi utazunk tovább, de kalandunkat nem adnam ezer aranyert.

Nagy igazság volt ez udvariass embereket kerékbe törni. Manapság igen sokan örvendünek közbecsülésnek, kik jobban megérdemének a felnegyelést.

— Nincs több bürönd a vilagon? kérdem végre a jaggatást megunva, nem egyszerű dolog az elveszett helyébe újat venni!

Azért nem kevesebb kellemetlen a dolog mondá Hanvec kapitány bosszusán.

— Harozottan kellemetlen, de Ilona a felhőkben jár, mondá gyamom, aki mindig haragszik, ha effele dolgok hidegen hagynak, sot utatnak.

Türelmetlenül doboltam az ablakon, hirtelen egy mondat jutott eszembe, megvet valami gyakorlatomban írtam:

— Az embereket akkor ismerjük meg legjobban, midőn valami kellemetlenség vagy fájdalom éri őket. A jellem es modor leveti külső salangjait es előtűnik a maga leplezetlen mivoltában, az álarca lehull a valóság megmarad.

Igy beszelt Lucretia; a mint látom a bürönd elvesztése a kapitánynak kellemetlen, sőt fájdalmat is okoz neki, itt a kedvező alkalom jellemét tanulmányozni. Azt hiszem, nem kell Lucretiának lennem, hogy következtetéseimet levonjam.

— Hinni kezdem — mondá M. La Platière úr, mikor Hanvec kapitány eltavozott, magával czipelven haragját — az egyszer neked lesz igazad. Eddig csak előnyös dolgokat tapasztaltam kapitányodnál. Azt különbömben már az ezredesnek is megmondottam, hogy Hanvec szerény modora már első látogatásainál is jó benyomás tett ream.

— Szerény modor? A tizennevezedik század hajporos, menuettes, érzélgős regények hősei voltak szerény modorúak. Miért nem erényes magatartás? Ez olyformán hangzik, mintha a lovag halósipkában indulna hősi harcra. Perseus halósipkában? Kitalott valaha ilyen? Már ugy kell lenni hogy Madame Roland az oka, ha egy utóda — megengedem hogy korcsutóda — ilyenformán jellemez egy fényes lovagot.

— Nem mondaná bátyám, hogy sekrestyes es naponta harangozik, az alán meg jobban railene — mondám mérgesen.

— De Ilona, hiszen teljes elismeréssel nyilatkozom felőle, te meg gorembskodsz!

Nem igaz nem haragszom, de hallotta-e valaki, hogy egy lovaskapitányt így jellemezzek? Szerény modor-e az, ha az ember a stratégia ürügye alatt egy donjonba mászik — a valóságban Andromedát akarja közelebbre? megvizsgál azután meg kiugrik az ablakon?

Ez emlék egy perc alatt szétszórt a

bátyám szavai folytán tornyosulni kezdő feltegeket. Midőn Hanvec kapitány később elvitt csónakán Fluelenb, és egy vihar kellő közepébe jutottunk. helyreállt az egyensúly és ismét szent volt a béke.

De nagyszerű séta volt ez. Mikor hazavertünk a nap már lenyugodott és finom átlátszó köd fátolozott el mindent szemünk előtt; én körülöttünk nyüzsgő szellemekre gondoltam, és arra, vajjon melyik védelmez engem? Almodozásaim végre is szotfoszlottak mint a hogy jól nevelt álmok szoktak, és én viszatértem a valóságba.

Beszégettek arról a nagyszerű békéről amit a tulviágon feltaláltak, hol a világ csak egy pont; felszólítottak kövessék őket az Elysiumba; úgy tetszett mintha csendesen elszunnyadnak szellemszárnyakon vittek magukkal, édesen ringattak; mikor felebredtem a legedesebb illatarban úsztam; a végnélküliségben mely nem ismer határt. Ezalatt ide-alatt egy év alatt lejátszódott életem egész vigjátéka. Négy évszaka van életünknek — a gyermekkor, az ifjuság, az érett kor — es agság es ez mindig egyforma, ugyanaz csak a személy változik.

Imadtam a halált, mely egy olyan életbe vezet le, hol az egész vigjáték tovább tart egy esztendőnél.

— Mily édesen beszélnek a szellemek — mondám hangosan — még sokkal szebb helyre vezetnek, mint ez átlátszó tó, e magas hegyek, e gyönyörű partok. Nem jönnek velem oda?

— Miről beszélsz? kérdé gyámom nyugtalanul, mintha a delphi jelent volna meg előtte.

— Minő szellemek? — szekundált a kapitány.

— Azok akik itt körülvesznek. Nem tudja, hogy csak úgy nyüzsgőnek körülöttünk es édesen beszélnek azzal, ki nyelvöket érti?

— Hogyan, hát komolyan hiszi e dajkameséket.

Első pillanatban szerettem volna szemé köze vágni — Dajkamese, lehet hogy magának még az!

Miután azonban ki akarom ismerni őt es ezért kötelességem mentül több oldalról megvilágítani jellemét, nem mondtam ki mi nyelvemen feküdt. Odaadtam az Elysiumot egy tört, mely mint minden más tó hegyek között feküdt; mely hegyek ismét kétségbeesztően hasonlítottak más hegyekhez.

A férfi agyveleje furcsa cegy porteka. Hol nekünk nőknék egy homályos sejtés eleget, ok előveszik Aristotelest es nem nyugosznak míg a legszebb természeti tünemény okát fokát ki nem sütötték.

A Vierwaldstätti tó tükrén tovasiklanak a szellemek, mint köd, mint hullámtaraj, mint hab, lenge szellő változékonyan es halhatatlan módon, mint e -légies tünemények,

A metaphysika szempontjából érdekes fejtegetést lehetne írni rólok.

— Folyt köv. —

IRODALOM.

Prot. Árvaházi Képes Naptár az 1899. évre. Szerkeszti Kenessey Béla, 25. évfolyam, Hornyanszky V. kiadása, ára 30 kr.

Protestáns népünk e kedvelt házi barát-ismét megjelent a könyvpiaczon, az eddigi

csinos kiállításban, az eddiginél még gazdagabb tartalommal. Azért tett ki ennyire magáért, mert férfi korba lépett es 25 éves jubileumát ünnepli. Es ezt a naptár tartalmán is mindjárt meg lehet látni.

A szokásos naptári rész után Santha Károly leüdvözlő verse következik s azután a Naptár rövid története, melyet a volt szerkesztők (Farkas József es Györy Vilmos) arcképe es életrajza s a jelesebb munkatársak (Santha Károly, Szabolcska Mihály, Forgács Endre, S. Szabó József, Jambor Lajos, F. Varga Lajos, Szabó Géza, Vargha László, Tóth István stb.) arcképe es rövid életrajza illusztrál.

Majd az árvaház tanító személyzete van bemutatva sikerült képban es irásban; ezt követőleg meg szabadságharcunk felszázados emlékeit ismerteti gondos összeállításban es Kossuthot, s a szabadsajtó első termékét, Kossuth anyját es feleséget, a 48-iki törvények szentesítését, Petőfi szobrát, az első felelős miniszteriumot es Görgei Arthurt ábrázoló csinos képekben es jól megírt szövegben. Az ismertető cikkek közül felemlítjük még az arvaegyesület történetét es Bismarck életét, melyek nemcsak czélszerűen vannak megírva, hanem szépen es gazdagon vannak illusztrálva is.

A Naptár szépirodalmi részéhez Santha-fentebb említett üdvözlő versén kívül Szabolcska Mihály, Vargha László, Jambor Lajos, Tóth István, Forgács Endre, F. Vargha Lajos, Szabó Géza, Ladanyi csinos költeményekkel járultak; a Naptár elbeszélő prózáját Forgács Endre (Ő ember, új ember) es Borsos István (Az Isten megfize) írták. A leírások, rajzok közt S. Szabó József (A debreceni nagytemplom) es Diósi Márton (Most 50 éve) csinos dolgozatai olvashatók.

Ez a rövid tartalomjegyzék is mutatja, mily sok es változatos olvasni valót ad a jubiliáns Árvaházi Naptár. A ki pedig gondosan elolvassa a dolgozatokat, az meggyőződhetik róla, hogy a Naptár szerkesztése Kenessey Belánál avatott kézben van, dolgozó társai pedig tudják, mit es hogyan kell írni a népnek.

Az a kimutatás meg, amely a Naptár végén arról szól, hogy a lelkesek es tanítók közvetítésével mely helyeken es hány példányban forog közkézen az Árvaházi Naptár, a maga 25 ezer példány számával fényesen bizonyítja azt, hogy lelkeszeink es tanítóink, ha nem restellik a fáradságot, önkénytes buzgóságból, tisztán társadalmi uton mily hatalmas csoportot szervezhetnek, mily áldásos propagandát csinálhatnak a vallásos olvasmányoknak.

Vajha felbuzdulva az eddig elért sikereken, az oly lelkesek es tanítók is hozzá fogyanak a vallásos iratok terjesztéséhez, kik a belső misszió eme kipróbált es nálunk is sikeres ágától eddig távol maradtak. A ki Naptárt es más vallásos iratot akar terjesztetni, forduljon egy levelezőlapon Hornyanszky V. kiadóhoz (Budapest, Akadémia bérháza), tőle megkaphat barmely vallásos könyvet s a terjesztés körül is nyerhet tájékoztató felvilágosítást.

Habár — amiként látható — a prot. árvaházi naptár, mind tartalmánál, mind céljánál fogva általános pártoltatásra méltó, mindenek felett érdemes erre Debr czeni ev. ref. es ag. ev. lakossága részéről, azon cikknél fogva, amelyben Debreczen egyik büszkeségének a »Nagy templomnak« története van

megírva S. Szabó József gimnáziumi rendes tanár által, úgy hogy a midőn azt egy debreczeni lakos olvassa, keble büszkén emelkedik, városa es egyháza iránti szerelme nőttön nő, azon nagy eseményekre emlékezésből folyólag, a melyek mint Debreczen városában történtek, különlegesen mint debreczeni polgárt, de mint hazája fénylő történetével összefüggésben levők általában is érdeklők mint igaz magya t.

Ajanljuk azért legtisztább érzéssel e naptár megszerzését Debreczen város minden, — de kivált protestáns lakosainak.

Helyben megszerezhető C s a t h y Ferencz egyháztéri könyvkereskedésében.

A »Vasárnapi Ujság« október 16-iki száma 48 képpel jelelt meg Ernszt Lajos nagybecsű magyar történeti képgyűjteményéből vannak véve. Ez érdekes gyűjtemény részletes ismertetése et ez alkalommal először a »Vasárnapi Ujság«-ban veszi a közönség, s az abból most bemutatott képek közt is sok van, melyek ez alkalommal kerülnek először nyilvánosságra. Így többek közt XVI. es XVII. századbeli viseletképek, a Rudolf királynal jart persa követek arcképei, Kazinczynak Kreizinger által festett egyik legjobb arcképe, Arany János, Vörösmarty, Madach, báró Orczy, Toldy Ferencz, Csiky arcképei, Orlay »Petőfi Debreczenben« című ismert festményének első vázlata, továbbá a művészek saját festésű arcképei közül a Barabás, Burghard es Kozina harmas képe, ifj. Markó, Brocky, Lotz es Székely Bertalan arcképei, stb. A történeti festmények (Székely, Lotz, Oray, Than) képei s a szobrok mind a »V a s á r n a p i U j s á g«-e számban jelennek meg először.

— A gyűjteményt ismertető közleményt dr. Esztegar László írta. A »Vasárnapi Ujság Regénytára« most Vértesi Arnold »Kadocsa Akos« című regényét közli Nógrády Antal rajzaival es Karazin Nikolajevics Nikolaj »Kettő farkas« című regényét, szinten kepekkel, Ambrozovics Dezső fordításában. A jelen szám közleményei közül tölemlítjük a következőket: »A vilámvonat.« — »A mostani es hajdani börtönök.« — Irodalom es művészet, Közintezetek es egyletek, Sakkjáték, Keptalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok, A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 2 frt, a »Polgári Ujdonságok«-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV., Egyetem-u 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap«, legolcsóbb ujság a magyar nép számára, egész évre csak 2 frt 40 kr, félévre 1 frt 20 kr.

A kabai ugynevezett társasági gőzmalom szabad kézből eladó. — További felvilágosítást nyújt M á r k u s es Schwartz cég Debreczen Biederman palota.

valamint fekete, fehér es szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos koczkázott, mintázott es damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta es 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben

(cs. es kir. udvari szállító).

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenként legújabb mintázat s színekben

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítás.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.